

APPENDIX IV,

AD SANCTUM MELCHIADEM PAPAM.

EPISTOLA (1)

MELCHIADES PAPÆ AD OMNES HISPANIÆ EPISCOPOS.

De accusationibus et iurgiis, et ut nemo alteri infestus sit; de baptismo et impositione manuum episcoporum, utrum eorum aliud sine altero sufficiat, aut majus esse videatur.

I. De iudiciis episcoporum, sive majoribus causis ad apostolicam sedem deferendis; et ut nullus eam prohibeatur appellare.

II. Quod sit majus sacramentum, impositio manus episcoporum, an baptismus.

III. De jejuniis dominicæ diei, et quintæ feriæ.

Dilectissimis fratribus, Marino, Benedicto, Leontio, et cæteris Hispaniarum, ac illis in partibus constitutis episcopis, Melchiales (Melciades aut Miltiades).

Apostolici præcepti verba sunt, *apud Judæos atque Gentiles sine offensione nos esse debere. (I Cor. x.)*

Hoc quisquis Christianus est, tota animi virtute custodit. Quod cum ita sit, non parum periculi illi manere poterit ante Deum, qui hoc detrectat etiam fidelibus exhibere. Nam qualiter nos, qui neminem perire volumus, ista contristent, quæ auctoribus christianis percillant animos christianos, dominicus in Evangelio sermo testatur. Ait enim ipse Salvator, *quod expediat scandalizanti unum de pusillis in maris profundum demergi (Matth. xviii; Luc. xvii).* Ideo, quæ sit ejus jam pœna, quæramus, cui tale supplicium legimus expedire. Quapropter ista, carissimi, verba valde sunt ponderanda, et cavenda, ne pro temporalibus æterna, et pro caducis mansura, et pro parvissimis temporalibus perdantur (quod absit) perpetua gaudia. Unde vos rogamus, et obsecramus, ut nullus alteri noceat, neque infestus aut nocens existat, sed (juxta apostolum) *alter alterius onera portet, ut legem Christi adimpleat (Galat. vi). Et nolite judicare invicem, sed (juxta eundem apostolum) hoc judicate magis, ne ponatis offendiculum fratri vel scandalum. (Rom. xiv.)* Primo semper ante omnia diligenter inquirete, ut cum justitia et veritate (*charitate*) delinatis. Neminem condemnatis ante verum et justum iudicium (*Neminem condemnantes ante*). Nullum suspicionis arbitrio judicetis, sed primum probate, et postea charitativam proferte sententiam. *Et quod vobis non vultis fieri, alteri nolite facere (2).* Mementote sermonis Domini semper, qui ait: *Nolite judicare, et non judicabimini: Nolite condemnare, ut non condemnemini (Luc. vi). In quo enim iudicio judicaveritis, judicabimini (Matth. vii).* Episcopos nolite judicare, nolite condemnare absque senis (*sedis*) hujus auctoritate. Quod si feceritis, irrita erunt vestra iudicia,

(1) Conflictam docti viri arbitrantur.

(2) Hic incipit ep. in manuscripto Justelli.

A et vos condemnabimini. Hoc enim privilegium huic sanctæ sedi a temporibus apostolorum statutum est servare, (*al. servari*) quod illæsum manet usque in hodiernum diem. Episcopos ergo, quos sibi Dominus tanquam oculos elegit, et columnas ecclesiæ esse voluit, quibus etiam ligandi et solvendi dedit potestatem, suo iudicio reservavit, hocque privilegium beato clavigero Petro sua vice solummodo commisit. Quod ejus jure prerogativum successit sedi (*al. Quæ prerogativa successit, etc.*), futuris hereditandum atque tenendum temporibus, quoniam et inter beatos apostolos fuit quædam discretio potestatis. Et licet cunctorum par electio foret, beato tamen Petro concessum est, ut aliis præmineret (*al. præmineret*), eorumque quæ ad querelam venirent causas et interrogationes prudenter disponeret. Quod Dei ordinatione taliter ordinatum esse credimus, ne omnes posterorum (*al. posteri eorum*) cuncta sibi vindicarent, sed semper majores causæ, sicut sunt episcoporum, et potiorum curæ negotiorum, ad unam beati principis apostolorum Petri sedem confluerent, ut inde suscipiant finem iudiciorum, unde acceperunt initium institutionum, ne quandoque a suo discrepant capite.

I.

Si vero se viderit quisquam vestrum prægravari, hanc sedem appellet, huc recurrat, ut semper instituta fuit consuetudo; quia et voluntarie eis compatimur, et libentes, prout Dominus dederit, adminiculum feremus. Nec a quoquam, fratres, inhibeatur aut objurgetur, qui nostræ consors communionis esse voluerit, sed magis ei veniendi auxilium prestatetur (1) quia sufficit unicuique objurgatio quæ fit a plurimis, ut (juxta apostolum) *magis donetis, et consolemini, ne forte abundantiori tristitia absorbeat qui in angustia est (II Cor. ii).* Propter quod obsecro vos, ut ipse ait, *ut confirmetis in illo charitatem.* Eorum enim os accusandi sacerdotes, vel testificandi in eos, obstruimus, quos non humanis, sed divinis vocibus mortuos esse scimus, quoniam infidelis (*Sixti sent. 6 ex versione Rufini*) homo mortuus est in corpore vivente. Nec in suspensionem veniat homo fidelis, (*ejusdem sent. 168 et 169*) ut dicat aut faciat ea quæ pati non vult. Si quis fidelis est, videat ne falsa loquatur, aut cuiquam insidias ponat. Facile (*sent. ejusdem 176, 291, 203*) est ergo hominem fallere, non tamen Deum. Sapiens non est qui nocet. Et nihil mali vult qui est fidelis. In his enim fidelem

(1) Quæ sequuntur usque ad § 11, absunt a manuscripto Justelli.

NOTÆ SEVERINI BINII.

Hoc enim privilegium huic sanctæ sedi a temporibus apostolorum statutum. Ut episcoporum causæ ad Romanæ ecclesiæ sedem deferantur, apostolico canone

73 et 74, constitutum est; idemque omnium fere pontificum decretalibus epistolis confirmatum est.

et infidelem hominem cognoscere possumus, in nocendo et adjuvando, ut ipsa veritas ait: *Bonus homo ex bono thesauro cordis sui profert bona; et malus homo ex malo thesauro cordis sui profert mala* (Matth. xii). *Ex abundantia enim cordis os loquitur* (Luc. vi). Pro nobis enim dicit Dominus per prophetam: *Eos vero qui judicant vos, ego judicabo* (Isa. xlix). Et iterum ad servos suos dixit: *Nolite timere opprobrium hominum, et blasphemias eorum ne metualis* (Isa. xxxi). De talibus quoque propheta canit dicens: *Non sic impij, sed tanquam pulvis quem projicit ventus. Propterea non resurgent impij in judicio, neque peccatores in congregatione justorum; quoniam novit Dominus viam justorum, et iter impiorum peribit* (Psal. i). *Quare conturbatae sunt gentes, et plebes meditabuntur inania? Consurgent reges terrae, et principes tractabunt pariter adversus Dominum, et adversus Christum ejus. Dirumpamus vincula eorum, et projiciamus a nobis jugum ipsorum. Habitatator caeli ridebit, et Dominus subsannabit eos. Tunc loquetur ad eos in ira sua, et in furore suo conturbabit eos* (Psal. ii). Et alibi dixit: *scelus impij in medio cordis ejus, non est timor Dei ante oculos ejus. Quoniam (ex vers. Hier. pleraque quae hic citantur) dolose egit adversus eum in oculis ejus, ut inveniret iniquitatem ejus ad odium. Verba oris ejus iniquitas et dolus: cessavit cogitare, ut beneficeret. Iniquitatem cogitat in cubili suo, stabit in via non bona, malum non abjiciet. Domine in caelo misericordia tua usque ad nubes. Justitia tua sicut montes Dei, judicia tua abyssus multa. Homines et jumenta salvos*

facies, Domine: quam pretiosa misericordia tua, Deus? Et filii Adam in umbra alarum tuarum sperabunt. Inebriabuntur de pinguedine domus tuae, et torrente deliciarum tuarum potabis eos. Quoniam tecum est fons vitae, et in lumine tuo videbimus lumen. Attrahe misericordiam tuam scientibus te, et justitiam tuam rectis corde. Non veniat mihi pes superbiae, et manus impiorum non me commoveat. Ibi ceciderunt operantes iniquitatem, expulsi sunt, et non potuerunt surgere (Psal. xxxv). Audivimus a quibusdam fratribus, quibus infesti eratis nimis, quod jurgia et discordiae sint inter vos. Propterea ista scripsimus vobis mandantes, ut ita teneatis, sicut et ab apostolica sede vobis tenenda mandantur. Unde et Domini praecursor in evangelio militibus interrogantibus respondit dicens: *Neminem concutialis, neque calumniam faciatis, sed contenti estote stipendiis vestris* (Luc. iii). Concutit enim hominem, qui illum injuste conturbat. De his haec vobis interim sufficiant. Si autem majoribus indigeritis, vita comite, mittite et mittentur vobis (1).

II.

De his vero, super quibus rogastis vos informari, id est, utrum majus esset sacramentum, manus impositio episcoporum, aut baptismus; scitote, utrumque magnum esse sacramentum. Et sicut unum a majoribus fit, id est, a summis pontificibus, quod a minoribus perfici non potest, ita et majori ve-

(1) De cons. dist. 5, Spiritus sanctus qui super. Et in decret. Ivon. lib. i.

NOTÆ SEVERINI BINII.

Sacramentum, illi, a quibus Melchiaeus consulabatur, confirmationem sacramentum esse praesupponebant. Errant igitur, qui quod supra in notis ad Urbanum II, Fabiani et Cornelii epistolae annotavi, hoc sacramentum a Melchiaeus institutum esse tradunt: cujus enim expressa mentio fit in multis antiquorum pontificum epistolis, antiquiore Elibertino concilio supra cap. 58 et 77, plurimis vetustioribus ecclesiae patribus ac doctoribus supra a nobis recensitis; quomodo a Melchiaeus institutum esse potuit?

Manus impositio episcoporum. Non quaelibet manus impositio est sacramentum, sed tantum confirmativa. Multiplex enim in scriptura manus impositio legitur; una curativa, de qua intelligendum est illud Marc. ult. Super aegros manus imponit; et bene habebunt: item illud Act. ix: Abiit Ananias, et imponens ei manus dixit: Saule frater, Dominus misit me Jesus, ut videas et implearis Spiritu sancto: sicut etiam illud Act. xxviii: Contigit autem patrem Publii febris et dysenteria vexatum jacere, ad quem Paulus intravit, et cum orasset et imposuisset ei manus, salvavit eum. Alia est manus impositio, quae dici potest ordinativa vel consecratoria, de qua dicitur i ad Timoth. iv: Noli negligere gratiam quae in te est per impositionem manuum presbyterii, etc. Tertia est impositio manus ceremonialis ad baptismum, quae fit ad quamdam catechumeni sanctificationem, de qua intelligendum est illud Augustini libro ii de peccat. merit. et remis. cap. 26, ubi ait: Catechumenos secundum quemdam modum suum per signum Christi, et orationem, manus impositione sanctificari: item in concil. Hispalensi II, c. 7. Carthaginensi IV, canone 85. Quarta est peccatorum reconciliativa: de qua Aurelianensi I, c. 2 et 3; et can. 8 concilii Arelatensis. Quinta est quaedam manus impositio deprecativa: qualis videtur illa, de qua est sermo, Act. 13: Tunc

jejunantes et orantes, imponentesque iis manus, dimiserunt illos; Paulum nempe et Barnabam jam ante confirmatos et ordinatos: abeuntibus igitur manus imponendo, bene tantum peccati sunt. Sexta est manus impositio confirmativa, qua gratiae, quae in baptismo ad remissionem peccati sufficientissime data est, alia ad gratiam baptismatis augendam et roborandam superadditur, eo fine ut baptizatus fidem in baptismo susceptam loco ac tempore requisito constanter credat, fidemque confiteatur. De hac posteriore intelligendus est hic locus Melchiaeus, sicut et illud Act. cap. 8: Tunc imponebant manus super illos, et accipiebant Spiritum sanctum. Item illud: Cum vidisset autem Simon, quia per impositionem manus apostolorum daretur Spiritus sanctus, obtulit iis pecuniam, dicens: Date mihi hanc potestatem, ut quicumque imposero manus, accipiat Spiritum sanctum. Eodem modo accipiendum est illud Act. xix: Postquam imposuit Paulus illis manus, venit Spiritus sanctus super illos, loquebanturque linguis et propheta-bant. Ita glossa, 1 quæst., canone Manus impositio.

Unum a majoribus fit, id est, a summis pontificibus quod a minoribus perfici non potest. Hoc idem Euseb. epistola 5, in fine ait his verbis: Manus impositionis sacramentum magna veneratione tenendum est, quod ab aliis perfici non potest, nisi a summis sacerdotibus. Quod quidem jure divino ordinario recte et convenienter constitutum est, ita tamen, ut nihilominus justa ac rationabili de causa a pontifice dispensari possit, sicut et frequenter dispensatum est, ut presbyter hoc sacramentum conferat. Nam Ambr., in c. 74, ad Ephes. testatur in Aegypto presbyteros confirmare in absentia episcoporum. Item cum Gregorio pontifici, ut scribitur epistola 26, lib. iii, relatum fuisset, in insula Sardiniae solitos fuisse presbyteros baptizatos confirmare, id facere eos pro-

neratione venerandum et tenendum est. Sed ita conjunctiona sunt hæc duo sacramenta, ut ab invicem nisi morte præveniente nullatenus possint segregari, et unum sine altero rite perici non potest. Nam unum (præveniente morte) salvare sine altero potest, aliud autem non potest. Unde scriptum est. *In diebus illis, dicit Dominus, effundam (1) de spiritu meo super omnem carnem (Joel. II)*. Advertamus summas divitias bonitatis Dei. Quod in confirmandis neophytis manus impositio tribuit singulis, hoc tunc Spiritus sancti descensio in credentium populos (al. *populo*) donavit universis. Sed quia diximus, quod manus impositio et confirmatio ad baptismi perfectionem pertineat, et qui jam regeneratus in Christo est, confirmare aliquid possit, forte cogitat sibi aliquis: quid mihi prodest post mysterium baptismatis mysterium confirmationis (al. *ministerium confirmantis*)? Aut quantum video, non totum de fonte suscepimus, si post fontem adjectione novi generis indigemus. Non ita dilectissimi. Attendat charitas vestra. Sicut exigit militaris ordo, ut cum imperator, quemcumque in militum receperit numerum, non solum signet receptum, sed etiam armis competentibus instruat pugnaturum: ita in baptizato benedictio illa munitio est. Dedisti militem, da ei adjumentum militiæ. Numquid prodest, si quisquam parentum magnam pupillo (al. *parvulo*) conferat facultatem, nisi providere studeat et tutorem? Itaque Paracletus regeneratis in Christo, custos et consolator et tutor est. Ideo dicit sermo divinus: *Nisi Dominus custodierit civitatem, frustra vigilat qui custodit eam (Psal. cxxvi)*. Ergo Spiritus sanctus, qui super (*De consecr. dist. 5, Spiritus sanctus qui super*) aquas baptismi salutifero descendit illapsu, in fonte plenitudinem tribuit ad innocentiam, in confirmatione augmentum præstat ad gratiam. Et quia in hoc mundo tota ætate victuris, inter invisibiles hostes et pericula gradiendum est, in baptismo regeneramur ad vitam, post baptismum confirmamur ad pugnam: in baptismo abluimur, post baptismum roboramur. At si continuo transitoris sufficiant regenerationis beneficia, victu-

(1) Eucherius, homilia de Pentecoste Eusebio Emisenseno passim, sed falso tributa: ejus auctor a quibusdam perhibetur Faustus. Hinc vero discat lector aurum latere plurimum in sarcinis nostri mercatoris.

ris tamen necessaria sunt confirmationis auxilia. Regeneratio per se salvat mox in pace beati sæculi recipiendos: confirmatio autem armat et instruit ad agones mundi hujus et prælia reservandos. Qui autem post baptismum cum acquisita innocentia immaculatus pervenit ad mortem, confirmatur morte, quia non potest peccare post mortem. Hic, si forte illud etiam requirere velimus, post passionem et resurrectionem Christi, quid apostolis profuerit adventus Spiritus sancti, ipse Dominus eis evidenter exponit. *Quæ dico, inquit, vobis, non potestis ea portare modo. Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, ipse docebit vos omnem veritatem (Joan. xvi)*. Vides, quia cum Spiritus sanctus infunditur, cor fidele ad prædentiam et constantiam dilatatur? Itaque ante descensionem Spiritus sancti, usque ad negationem, apostoli deterrentur: post visitationem vero ejus usque ad martyrium, contemptu salutis armantur. Secundum hoc per Christum redimimur, per Spiritum vero sanctum dono sapientiæ spiritualis illuminamur, ædificamur, erudimur, instrumur, consummamur, ut illam sancti Spiritus vocem audire possimus: *Intellectum tibi dabo, et instruem te in via hac qua gradieris (Psal. xxxi)*. De Spiritu sancto accipimus, ut spirituales efficiamur, quia animalis homo non percipit ea quæ sunt Spiritus Dei (I Cor. II). De Spiritu sancto accipimus, ut sapiamus inter bonum malumque discernere, justa diligere, injusta respicere, ut malitiæ ac superbiæ repugnemus, ut luxuriæ ac diversis illecebris, et fœdis indignisque cupiditatibus resistamus. De Spiritu sancto accipimus vitæ amorem et gloriæ ardorem, ut succensi divinitus, erigere a terrenis mentem ad superna et divina valeamus (1).

III.

Jejunium vero dominici diei (2) et quintæ feriæ nemo celebrare debet, ut inter jejunium Christianorum et Gentilium, veraciter credentium atque infidelium et hæreticorum, vera et non falsa discretio, habeatur. Unde scriptum est. *Quæ pars Christi ad Belial? aut quæ pars fidei cum infidei? Quæ autem participatio justitiæ cum iniquitate (II Cor., vi)*. Et

(1) Hæc usque Orator quisquis fuit Gallicana facundia præstans.

(2) Const. quæ dicuntur apostolorum, lib. V, cap. ult. supra.

NOTÆ SEVERINI BINI.

libuit: ex qua prohibitione, cum scandalum ortum esse videret, sic prædicto loco scribit: « Nos quidem secundum usum veterem ecclesiæ nostræ fecimus, sed si omnino hæc de re aliqui contristantur, ubi episcopi desunt, ut presbyteri etiam in frontibus baptizatos (*impressi omnes corrupte legunt, baptizandos*) chrismate tingere debeant. » Unde conc. Florent. in decr. Eugenii, solum episcopum posse conferre eam unctionem, quæ est confirmationis sacramentum, subdit: « Legitur tamen aliquando per apostolicæ sedis dispensationem ex rationabili et urgente admodum causa simplicem sacerdotem chrismate per episcopum confecto hoc administrasse confirmationis sacramentum. » Qua dispensatione nihil juris divini immutari, pulchre declarant Bell. et Suarez de sacram. confirm. ministro, apud quos plura hæc de re videre poteris.

D Confirmatio ad baptismi perfectionem pertinet. Confirmatio appellatur perfectio baptismi non tantum hoc loco, verum etiam in concilio Eliberitano, c. 77, item a Dionysio Areop. de ecclesiastica Hierar. c. 4, p. 3, illius capituli, ubi eam, *Divinæ generationis sacrosanctam perfectionem* appellat. Ambros., lib. II de Sacr. cap. 2, eandem nominat, *Spirituale signaculum, quod post fontem superest, ut perfectio fiat*. Non sane, quod baptismus extra confirmationem nihil gratiæ tribuat, aut baptizati peccatum plene ac perfecte non tollat, sed quod per confirmationem baptizato augmentum et robur gratiæ superaddatur ad fidem in baptismo susceptam constanter proficuum. Suarez., tom. III, disput. 34, de confirmatione sect. 2.

Jejunium dominici diei. Vide quæ diximus in notis can. apost. 65, et aliorum. 3